Ч. 15. Чернівці, пятниця дня 19. (31.) січня 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:
щодня кромі неділь і руских сьвят.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

Академична Громада.

—o—

(Письмо „Громадянина“ зі Львова до „Буковини“).

Я ще й доси переховую собі Ваш фейлетон при 134-ім числї „Буковини“ з мин. року, де Ви помістили „Письмо до мого молодшого віком товариша, слухача прав“. Письмо се з цитатами Драгоманова, Франка і Павлика, зробило було на нас молодих велике вражінє. Оно немов накликувало нас, щоби ми не ширили розбрату, тілько лучили ся разом в імя любови до свого народу. А й друга Ваша статя про нас п. з. „Академична Громада“ у фейлетонї 9-го числа „Буковини“ с. р., котрою Ви привитали Академичну громаду, містила між иньшим таку добру раду: „Між нашою рускою академичною молодїжию у Львові і деінде нема таких різких відмінних пересьвідчень, щоби то перешкаджало спільному житю. А вишукувати малі ріжницї, роздувати їх до форм страхопудів, робити з них casus belli, не тілько не годить ся з огляду на терпимість, але й з огляду на нашу ростич велику у громадї, яку оминати ми повинні поставити собі за першу задачу“.

Не треба Вам і казати, що молодїж, котрою у нас старші майже зовсім не інтересують ся, котра дуже часто на осліп шукає дороги і рівночасно тремтить о свої гадки, читає такі Ваші слова радо і не без того, щоби не брала собі їх до серця. Отже не остали ся без успіху заохоти і ради всїх нам зичливих людий, щоби ми злучили ся в одно товариство. Ватра і Академичне Братство се зробили.

Коли у Львові поміж старшою інтелїґенциєю рускою панує якесь напруженє, якесь недовірє до себе і головно брак щироcти, ми молодї дали початок до злуки рускої громади і сподїваємо ся, що як у нас від молодїжи виходили нераз добрі почини, так і тепер не лишить ся наша злука без слїду і без доброго впливу на ширшу громаду. На кождий випадок зрозуміли ми, що орґанїзация народна повинна обнимати і нас і що ми повинні підперти єї зібранєм своїх сил в одну цїлість.

Тому то й дуже сподобала ся нам промова доброго приятеля нашого, проф. Мих. Грушевского, котрий пригадав нам в дуже відповідну хвилю слова козацкої піснї: „Тим то і стала всьому сьвіту страшенна козацькая сила, що у нас, панове молодцї, була воля і дума една“. А дальше казав наш професор:

„Недавно перебуті роки, история подїлу нашої молодежи на два товариства, з нерозлучною при тім емулянциєю, — думаю, дали науку, що не піде в ліс і вплине на побільшенє обопільної вирозоміlости. Адже обєктивизм, толеранция уважають ся прикметами інтелїґенциї, бо чим інтелїґентнїйший чоловік, тим яснїйше представляє він собі, що єго переконанє і погляди — то лиш приближене розуминє правди, дїйстности і не виключають певної правди з поглядів відмінних. А молодежи академичній, що стоїть ще осторонь від реального житя, сьвітової борби, і працює коло проясненя й розширеня свого сьвітогляду, особливо належить мати обєктивний, ясний погляд на справи, а длятого як найбільшу вирозумілість. Відміни в поглядах є і будуть і повинні бути, але вони власне мають служити до розширеня сьвітогляду, а не вести до виключности, не закривати очий на далеко важнїйші звязки, що вяжуть товариство, при всїх тих відмінах, в одну цїлість. Адже всї признають себе синами одного й того самого народу, зачисляють себе до одної і тої-ж маси народної, бо-ж україньство і демократизм — то синоніми, всї признають свої обовязки перед народом і бажають єму служити. Ще найважнїйше — спільна мета для всїх; приготувати себе як найлїпше до сеї служби народови — виробити собі міцні підвалини моральні, загартувати в собі волю, розвити енерґію, здобути як найширшу осьвіту, аби з своїми ідеалами правди й добра в обставинах житя як найлїпше зорієнтуватись. В сьому мета всякого академичного товариства — помогти в тім приготовленю свому товариству, поставити високий рівень моральний та культурний і вести до нього, а такому слабому і з громад-

2) НЕ БИЛИЦЯ АЛЕ Й НЕ КАЗКА.

Глїба Успенского.

(Дальше.)

V.

— О, тодї було зовсїм інакше! Тямлю, я виступив у сьвіт в пору одного весїльного вечера; як раз за отсим парканом у садї стоїть дім станичного отамана; неня моя жила в тім домі на вікнї, разом з иньшими цьвітами, розуміеть ся в горшках, і розуміеть ся в вигодї: поливали, обертали до сонця, все як треба. Я, звичайно, ріс також у повнім гараздї і ось в горячий лїтний вечір, іменно коли станичний отаман видавав доньку замуж, я непостережено появив ся в розгульнім веселім товаристві; за розмовою та сьміхами ніхто, розуміеть ся, не чув, як ледви-ледви пук пуплїшок і як з нею полинула у повітрє пилинка. Але я був у захваті: як раз спиною до вікна, на котрім стояли цьвіти, сидїла пара (танцювали кадриль) і менї пощастило сїсти на чудесно гарні плечі (бо тепер декольте в усїх станах війшло в моду, а що до плечий також у всїх станах доволї стало явно). В шестій фіґурі розохочений кавалєр-козак, розпалений дамою, своїм жорстоким віддихом здув мене на другі, не меньше прехороші плечі, а там на треті... Словом чого тілько я не переслухав, чого не бачив у той вечір! Сьмішно, інтересно, весело, глупо. Не тямлю, як опинив ся на чиїхсь там вусах. Не тямлю, яким способом з тих вусїв стягнула мене собі на підбородок якась заздрісна дама, котра страшно задихала ся від докорів тим самим вусам, — не тямлю, чи довго те все тягло ся, аж нарештї та сама газардовна дама своїм гараздовним подихом здула меме кудась в непрохідні дебрі свого палєта і на цїлу ніч загребала в глибинї своїх спідниць, зі злостю кинутих коло ліжка по балю. Цїлу ніч я був сьвідком страшливих сцен заздрости і гадав, що задушуть мене ті прокляті заздрісні спідницї, — але від чого молодість! Рано, коли прийшла покоївка і взяла панине убранє, щоби „витріпати“ єго на дворі, одного удару „хвостом“ о баляси балькона було досить, щоби я, немов нїчого не стало ся, вирвав ся з тої вязницї і полинув під небеса... Навіть саме брудне болото не могло убити в минї ясної радости житя. Иньшим разом вітер занесе в шинок (бачите, он стоїть ліворуч?), не встигнеш озирнутись, як пяне козацтво вже втопче тебе в болотяний поміст, прибє своїми „козачками“, тропаками і закаблуками в саму сподовину болота, — гадаєш, ти загинув, — але нї! Прийде хлоп зі скрябаком, поскребе, відтак швиргоне на вулицю усю ту нехар, а тут золотий вітрець підхопить, і вилетиш, зівєш ся понад болото... Словом, усе житє було для мене відкрите, нї від чого я бокував, нічого не бояв ся, все хотів бачити, об усїм хотів роздумувати... І все бачив, і думав об усїм і все критикував, але властиво не жив іще. Та куди! І гадати не міг, аби жити таким житєм, яке я тодї постерігав своїми очима: цїле воно було для мене просто сьмішне... Де було хоч трохи-трішки гарне, я розуміеть ся був там; де було погане, я йшов мимо, але варити з сего і того безмисну кашу, котру *вони* називали житєм — покірно дякую! Лїпше я посьмію ся; і я весело глядів на білий сьвіт, поки не зустрів єї.

— А *вона* хто така?

— Вона була дуже нещаслива дївчина — худенька, білоличенька, зморена і збита доспотичним утиском. Вона достоту сохла і була одною з тих, про котрих лїкарі трохи не зманеньку кажуть, що в них сухоти. Кому незвісні в наших родинах дївчата, немов призначені на те, аби зісохнути і лягти в домовиниу дївочними?... І вона така була. От на тім самім місцї, де ми теперки вмираємо, лїт через двацять без перерви була накидана купа цегли і господиня того дому, (по єї смерти син наймив дім під стацию) баба-злюка цїлими лїтними місяцями варила конфітури; горяче вуглє і камінє придавляло, пекло і сушило той маленький клаптик землицї. А коли нарештї стара кочерга здохла, і стацийний надзорець розметав цеглу і вуглє, — аж тодї *вона* побачила білий сьвіт, але в якім видї вона була: худа як скіпка, сливе безкровна, без житя, без надїї на житє у сьвітї...

— Хто-ж вона така? Я все таки не розумію...

— Та земля! Господи Боже мій, якже не розуміти сего?...

VI.

— Як-же ви зійшли ся з нею?

— Звичайно як. Носиш ся, носиш ся, лї-

ського й культурного і матеріяльного погляду народови, як ми, власне треба як найбільше загартованої морально, високо осьвіченої інтелїґенциї, в тім лиш надія на подвигнене народу, на поступ, на побіду над невідрадними обставинами. А дорога до того — праця, неустанна, невсипуща праця коло свого морального й розумового усовершеня! Звичайно, чоловік цїле житє переходить з тим запасом духовним, який виніс з часів молодечих, передовсїм академичних. Тим більший обовязок лежить на них! Перша задача молодежи — праця; звістну строфу академичного гимну з повним правом могли би ми змінити і сказати: Laboremus igitur, juvenes dum sumus! I я щиро бажаю, аби сї вимаганя, сї бажаня, які — я певний — подїляють зі мною і присутні, як найбільше, як найщаслившїйше здійстнило нове товариство. А в тій надії кличу: Vigeat, vegeat et magis magisque crescat, floreat haec Societas Academica!“

Де молодїж має таких добрих дорадників, як проф. М. Грушевский, там, сподїваємо ся, буде воля і дума єдина, а через те і сила.

На наших перших зборах явили ся кромі проф. Грушевского, що проф. д-р Стебельский і д-р Ол. Колесса. Членів-основателїв записало ся 55. Ми певні, що се число гнеть зросте. Головою товариства вибрано, як Вам уже звістно, слухача фільозофії І. Раковского. Чей тепер не буде вже таких ріжних немилих пригод, як знаний комерс в Народній Торговлї, що хотїв рішати одним махом події полїтичні; чей тепер академична громада буде взірцем академичного товариства. Ми вже о то будемо старати ся.

Громадянин.

Буковиньский краєвий сойм.

(5-те засїдане з дня 31-го сїчня 1896 р.)

По відчитаню вплинувших петиций відчитано ще внесенє пос. Тимінського на засноване гончарскої школи з рускою викладовою мовою у вижницкім повітї. — З порядку дневного відослано справоздане видїлу краєвого про зачисленє дороги між Марджиною а Сучавицею в катеґорию повітових доріг до адмінїстрацийної комісиї.

Ректор унїверситету Евсевій Попович мотивував своє внесенє о заснованє медичного факультету при черновецкім унїверситетї. Бесїдник піднїс, що в сїй справі ставлено вже в рр. 1884 і 1889 внесеня в соймі, котрі одноголосно принято. 1892 р. була депутация міста і унїверситету у цїсаря і мінїстра просьвіти, а в наслїдок того розпочато вступні працї. Пісдя ореченя фахових людий мав би медичний факультет в Черновцях розслїджувати слабости і епідемиї надходячі зі всходу. Слухачів буде певно досить, бо у Відни слухає медичних викладів 79 Буковинцїв, 229 Галичан. З тих певно перенесе ся з 50 Буковинцїв і 40 Галичан до Черновець, а надто край і сусїдний Семигород та Румунїя достарчать також поважне число слухачів. Тепер ся справа не лише на часї, але треба побоюватись, що она забагнить ся, бо зайди коронні краї як Морава і Горішна Австрия стараються о унїверситети. Зрештою нагода є добра: 50-лїтний ювилей пановання нашого цїсаря. — Внесенє відослано до адмінїстрацийної комісиї

Слїдувало справоздане адмінїстрацийної комісиї про орґанїзацию рільничих шкіл в Кіцмани з рускою, а в Радівцях з волоскою викладовою мовою. З дуже інтересного справозданя комісиї подаємо в коротцї зміст: Потребу нижших рільничих шкіл на Буковинї признано вже 1884 р., та на жаль через цїлих десять лїт в сїй справі майже нїчого не зроблено, чому між иньшими винен також лихий фінансовий стан краю. Потреба ся тим більша, бо найбільшу часть населеня становлять рільники, а з другої сторони ремесло і торговля стали ся жертвою цїлової війни з Румунією. Треба дати рільникам нагоду видобути ся з аґрарної кризи, щоби не вичерпало ся й так вже слабе жерело доходів краєвих. Треба рільників обзнакомлювати з лїпшою управою ріли, а се не може стати ся без ширеня фахового знаня. Такої нагоди доси рільники буковиньскі не мали. Вправдї є в Черновцях рільнича середна школа, але она має задачу ширити фахове знанє між висшою а чисельно меньшою верствою населеня. Селянам потрібні нижші рільничі школи, котрі немов мали-би стояти між народними а середними школами. Міродайні круги мусять тепер передовсїм дбати о найнизшу верству, о селян, а зрештою повинні вже тепер заняти ся справою заснованя рільничої академії в Черновцях. Відповідні внесеня адмінїстрацийної комісиї принято в другім і третім читаню.

Принято також справоздане адмінїстрацийної комісиї в справі системизованя асистента при будівничім урядї видїлу краєвого і в справі заложеня третьої рогачки при дорозї Радівцї-Арбора-Нижші-Перґешти.

По полагодженю деяких петиций закінчено засїдане.

Перегляд полїтичний.

—o—

Ми послїдного разу обговорили полїтичне положенє в ческім соймі з нагоди внесеня Нїмцїв в справі национальних курий. N. fr. Presse докоряла правительству, що оно в сїм хоче дати вести ся Молодочехам. Отже Fremdenblatt на се відповідає, що правительство може брати на себе одвічальність лише за акцию, підняту в порозуміню з правительством. Тимчасом акцию в справі утвореня национальних курий розпочали Нїмцї без такого порозуміня з правительством. Зрештою правительство — як запевняє Fremdenblatt — все буде прихильне для Нїмцїв. Як нашим читателям уже з телєґрам звістно, адресова комісия ческого сойму вже зійшла ся. На першім засїданю заявив пос. Шлєзінґер іменем нїмецких послів, що они стоячи на становищи теперішної конституциї не можуть взяти участи в нарадах тої комісиї, бо проєкт адресу містить гадку державного ческого права. Дальші наради вели лише Молодочехи і посли більшої посїлости, іменем котрої пос. Букоа заявив, що они роблять велику ріжницю між правом державним а правно-державною конституциєю краю. Вкінци рішено вибір субкомітету, до котрого вибору запрошено також нїмецких послів. Коли сї одвак відмовили рішучо своєї участи, вибрано з Молодочехів пос. Герольда, Крамаржа і Челяковеского, а з послів більшої посїлости кн. Фердинанда Лобковича, кн. Фридриха Шварценберґа і проф. Пражака. Комісия мала зійти ся на третє засїданє, щоби радити

таєш, лїтаєш, а конець-кінцем і поміркуєш, що то не житє. Насьміхаєш ся, посторігаєш, думаєш, гадаєш, а постійно остаєш одинокий перед тим потоком осьміяного і розкритикованого житя. Почутє відорваности від суспільного потока житя доходить хіба іноді до розпуки. „Боже мій! думаєть ся в такі хвилї. Хоч-би я кому небудь і на щонебудь здав ся!“ І замітне те, що такі хвилї особливе тяжкі для молодих людий на веснї... Як на лихо бувають особливе темні вечери, також здебільша при кінцї весни, в котрі просто не знаєш, куди дїти ся. Оттакий деньок лучив ся і в моєму житю: з рана сонце витворяло істі чудеса: і пестило і блискало і грало і сьпівало, — аж розум мутить ся! Носив ся я в той день як загорілий, а під вечір попав у ось-той сад, обіч зі садом станичного отамана. Там також прелюбесенька дївчина, зовсїм вїдданиця. Цїлий день вона з одним молодим чоловіком провела в найгарнїйшім настрою духа: бігали обоє, грали, реготали... Але ось настав вечір, — тиша, духота... темрява... Чую, перестали сьміяти ся, — плачуть... Він каже: „Зараз застрілю ся!...“ Вона каже: — „Відійдіть!...“ „Утоплю ся!...“ і побіг. — Ні, ні!... вернув ся... Пхенькали, цїлували ся, плакали, вітхали... Пронизало і мене горе гіреньке!..., Розібрала й мене туга самотности... Темрява безвихідна, як темрява того вечера, залягла у мене на души... Звідки-нї пронїс ся, або певнїйше, помалу пропов крізь корчі й дерева широкий потік повітря, немов чийсь могутний віддих... Підняв мене він, той віддих, і приніс сюди, до неї. Над нею тодї стояло дерево, також усе підпалене проклятою жарівницею (недавно надзорець зрубав єго); приніс і опустив на листочок. І стало знов тихо, душно і тяжко... Я бачив єї всю, змучену, вісохлу і на души у мене стало ще тяжше... І не знаю, чи тому, що там, у сусїдному саду, звідкіль мене принесло, важко вітхали і плакали... чи тому, що заплакало нарештї і темне небо, поволи, тихенько, але без перерви роняючи свої сльози на землю, на траву, на листє, здавило і мене в горлї, розібрала й мене сльоза... Все плакало довкола в ароматичний, горячий темряві... І не тямлю, як стало ся, що увесь у сльозах, я, унесений слїзми неба на заплакану землю, почув, що до мене простягають ся слабенькі рученята, висхлї, мокрі від слїз, що капали з очий...

VII.

Ранок був величавий, — чудовий. Сонце знову творило чудеса. Насичена земля пянїла від горячих парів. Все, що росло, блищало повнотою сил і соків, рвало ся до житя і сьвітла. І як-би ви в той ранок зазирнули в куточок, де перше стреміла проклята жарівниця, — то ви побачили-би, що *вона* не вмерла від сухот, не зісохла. — навпаки, пусте і зісохле місце було вохке і оживлене: малесенький зелений парісток веселим, живим очком позирав на божий сьвіт.

— Се вже були — *ми*!

VIII.

Хотїв-би, дуже хотїв-би розповісти про тї гарні днї, але що діяти! осипіють згадки зовсїм иньшого рода... Осяюють і заслонюють мракою ясні днї і менї в сю хвилю так тяжко згадувати те, що згадуєть ся, що я тимчасом не буду говорити про себе. А ось на що звернїть увагу: панна і молодий чоловік, про котрих я розповідав, також нарештї побрали ся мимо всїх тих: „відійдїть“ і „застрілю ся“. Побрали ся і також, розумієть ся, „розкотували“... а який місяць... Потім, дивлю ся — Іван Андрієнко з паперами під пахою, згорбивши ся, хвіст підігнувши, зайчиком тупцює в мировий з'їзд боронити купця Чисториленка, що не заплатив робітникам гроший за роботу і зневолив їх ходити о жебранім хлїбі... Що за переміна така! Обоє вони, і він і вона, були просто роскіш: добрі, сердечні, гуманні; читали все гарні книжки, мислили про людий добре, сьвітло, аж тут нагле — він біжить заяцем і вже кличе до панів судьїв, щоби вони покарали неправду в лицї мужиків, а звеличали справедливість в особі кулака — глитая... — „Що се ви, Іване Андрієнку, як перемінились? — питають єго. Пізнати годї... Нездорові?“ — „Ні, нїчого... клопотів богато. Дїла. Сїмя!“... — „Чого вас не видко? Чи нема у вас такої а такої книжки?“ — „Куди там! Чи до книжок менї?... От, женїть ся, то дізнаєтесь, які такі книжки...“ Що ж се значить? Чого він налякав ся, чому нежданно забув усяку справедливість, з'їжив ся, похуд, заскоринїв, одубів і махнув рукою на все сьвітє?... Що єго так раптом шибло? каже: „жінка!“ — Але що-ж у нїй такого страшного?...

Або ось іще об чім будьте ласкаві, подумайте: пишуть в ґазетах, що при француским воєннім мінїстерстві творять осібний корпус офіцирів, котрі будуть тим самим, що в допотопові часи були летючі ящурі: будуть лїтати на воздушних кулях і бити звідтіля спокійних мешканцїв бомбами з панклястидом чи ще з якимсь нововинайденим складником, котрий єсто разів сильнїйший від пороху. Пенсиї летючі ящурі будуть побирати 350 франків рас-

над предложеним готовим проектом Крамаржа, однак нагле відкликано то засідане.

Ще одно важне внесене з ческого сойму треба би спімнути, іменно пос. Веруньский вніс, щоби на улицях Праги були заведені написи в ческій і німецкій мові, а на се відповів пос. Подліпний, що се лише ґерманізацийні забаги і противить ся автономії міста. Однак внесене відослано против голосів Молодочехів до дотичної комісиї.

Австрийска **рада державна** має після донесень з Відни зійти ся дня 15-го лютого і буде тілько до половини мая радити, а потім мають зібрати ся в Будапешті спільні делеґациї. На порядок дневний приходить дальша буджетова дебата, реформа виборча, закони: о пенсиях вдів і сиріт по урядниках, о праві приналежности, о реґуляциї катастру, о сплатах на рати, о піяньстві, о введеню поступованя цивільно-судового, о новім поступованю ексекуцийнім і ще деякі иньші справи. Надіють ся, що найде ся ще час на реформу податків і на реґуляцию платні урядників. Найголовнійшу увагу звертає правительство очивидно на австро-угорску угоду.

Італїя стоїть під радістним вражінєм щасливого виходу підполковника Ґаллїяно. Ся радість цілком зрозуміла з сих причин: По битві під Амба-Аляджі положене Італїянців було просто розпучливе. Ґенерал Баратієрі не міг відважити ся на отверту битву з 100.000 армією Менелїка. Тому він ужив підступу: лишив малозначній кріпости Макалє 10.000 вояків під командою Ґаллїяна. Менелїк знов не хотів лишати собі в плечах таку сильну залогу і зачав штурмовати кріпость. Коли-ж побачив, що штурмом єї не візьме, відтяв їй всяку комунїкацию з корпусом Баратієрого і хотів голодом примусити до підданя. В такім прикрім положеню не міг Баратієрі помогти Ґаллїянови, бо було би прийшло до битви на отвертім поли, а на се не міг Баратієрі відважити ся. З сеї причини дав Баратієрі Ґаллїянови повноміць до переговорів з Менелїком, котрих конець був такий, що Ґаллїяно вийшов з кріпости з усім військом, раненими, збруєю, жінками і пакунками, а сам Ґаллїяно казав кріпость в середині знищити. Мабуть Менелїк не дуже радує ся тим своїм кроком, тим більше що Ґаллїяно вже злучив ся щасливо з корпусом Баратієрого. А італїяньске правительство тепер висилає з великим поспіхом військо до Африки. Кажуть, що аж тепер розпічне ся велика війна, а Італїя заключить мир з Менелїком аж тогди, коли візьме в посїдане цїлу провінцию Тіґре і обійме протекторат над Абесинією. Правительство не вірить в добру волю Менелїка і є того переконаня, що він завів переговори лиш длятого, щоби зискати на часї.

Болгарский князь Фердинанд був сими днями в Римі на авдиєнциї в папи. Що ся авдиєнция відносила ся до переходу кн. Бориса, найстаршого сина кн. Фердинанда, о сїм нїхто не міг сумнївати ся. Відповідь папи була така, що папа не може позволити на той перехід і лишає цїлу одвічальність за той крок князеви. З того отже князь прийшов до пересьвідченя, що папа не буде утрудняти єго й так вже трудного положеня, хоч одвічальність за сей крок тяжити ме на самім князю. Тепер же заходить ще одно велике питане; Яке становиско займе жена кн. Фердинанда, кн. Марія Людвика, котра яко горяча католичка згодила ся на перехід свого сина лише за зівволенєм папи. Князеви розходило ся головно о те, щоби папа не екскомунїкував єго за перехід кн. Бориса, ну а се він здаєсь осягнув. Тому то президент мінїстрів Стоілов повідомив вже префектів, що перехід наступить дня 30-го січня ст.ст. Але між тим *Петербускіе Вѣдомости*, котрих редактором став від нового року личний приятель царя Миколая, кн. Ухтомский, запевняють, що перехід кн. Бориса на православіє не змінить російско-болгарских відносин анї троха.

Про **Туреччину** голосили, що она заключила зачіпно-відпорний союз з Росиєю, але гнеть сю вість здементовано зі сторони Росиї. Також донесено, що Росия готовить ся до розділу Туреччини і що з виїмкою Австриї вже всї европейскі держави згодили ся на се, та власне вчера надійшла телєґрама, що о такім роздїлї нема й бесїди.

Росия готовить ся до коронациї молодого царя. В'їзд царя в Москву має наступити дня 6-го мая, а коронация дня 12-го мая с. р. З тої нагоди сподіють ся загально царского указу, розширяючого значно свободу праси. Ся чутка вийшла з петербурских кругів, котрі звичайно добре поінформовані. Таке заряджене молодого царя показало би, що справдї в Росиї настануть лїберальнїйші часи. — Российске правительство вставило до буджету на 1896 р. вісїмнайцять мілїонів рублїв на будову кораблїв воєнних.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 31. січня 1896. р.

Справа руского клюбу в галицкім соймі. В „Дѣлѣ" появляють ся доволї часто статї або звістки, котрі мають хиба на цїли то, щоби понижати в очах руской публики чи то особи чи діяльність послів руских, що не йдуть рука в руку з сторонництвом „Дѣла" чи то п. Романчука. Не дивно оно, коли ті дописи походять прямо від редакторів, котрі хоть мають струсї пера, люблять їх мачати в болото, однак прямо недостойним назвемо се, коли такі дописи йдуть від товаришів соймових, послів. Дементувати все, що появляє ся против ненавистих для сторонництва Романчука послів чи то в „Дѣлѣ", чи в єго кумпані „Галичанинѣ", або в третім товариші „Kurjer-і Lwowsk-ім" не гадаємо, бо на се шкода паперу, піднесем однак справу завязаня руского клюбу і статї, які ради неї появились в „Дѣлѣ". Загально се звістна річ, що „Дѣло" не радо би видїти одноцїльний клюб і що оно вже заздалегідь приготовлювало терен до сего, щоби, хорони Господи, посли не злились в одчу громаду і не виступали однодушно в справах, що відносять ся до Русинів. І справдї клюбу не завязано, однак на велике невдоволене „Дѣла" рішили ся всї посли разом сходити ся і радити над справами рускими. Піднесено вправдї гадку заснованя одноцїльного клюбу, однак посли Окуневский, Остапчук і Новаковский заявили, що **виборцї недозволили їм вступати до нїякого клюбу.** Се була **одинока причина, яку п. посли подали і єї вписано до протоколу.** В «Буковинї» подано про се звістку, а та дала повід одному з послів до поясненя сего факту в „Дѣлѣ", і то поясненя **тенденцийного і неправдивого.** Сей пан посол пише, що причиною, для якої посол Окуневский і товариші не вступили до клюбу есть 1.) ріжниця в принципіяльнім становищи поміж обома ґрупами руских послів; 2.) ріжниця в тактицї а 3.) воля виборців. Можемо рішучо твердити, що **перших двох причин нї один з послів** (Окуневский, Остапчук, Новаковский) **не подав,** а противно всї три названі посли обовязали ся в часї Рiздвяних сьвят вплинути на своїх виборців і постаратись о дозвіл вступити до руского клюбу. Так, а не инакше має ся річ! Що посли не постарали ся, чи не хотїли постаратись о такий дозвіл від своїх виборців — се друга річ, однак спитаємо, чи се достойне посла, щоби для догодженя „Дѣлу" пускав ся на подаваня неправдивих вістий про клюб? Загально звертає також увагу ся обставина, що всякі дискусиї клюбові дістають ся вже на другий день до стовпців „Галичанина". По нашій гадцї, клюб руский повинен вже раз для удержаня своєї поваги рішити ся на рішучий крок і **уконституоватись,** хотьби і без тих панів, що стають авторами тенденцийних кореспонденций в „Дѣлѣ" і „Галичанинї" та не уміють додержати перших правил вічливости в відношеню до клюбу і єго товаришів.

Не пускають до Бразилії. З Кормон (Cormons), міста в ґрафстві Ґориції Ґрадисцї на границї Італії, одержало **Дѣло** таку телєґраму від п. Турбацкого: „Нинї завернули з Кормон 31 родин а 143 осіб наших емиґрантів, бо нема безплатної їзди кораблем до Бразилії. Хто не має 100 зр. на особу, того завертають з границї і будуть завертати." В містї Кормон австрийска полуднева зелїзниця переступає границю австрийско-італїйску.

Число учеників в школах середних Долитавщини збільшило ся в біжучім роцї шкільнім о 1556 в ґімназиях а о 1121 в школах реальних; приріст за посьлїдних 10 лїт виносить 3600 учеників в ґімназиях а 3006 в школах реальних. Найбільший приріст оказує ся в галицких ґімназиях (730 учеників). Сей наплив молодїжи до шкіл середних спонукав мінїстерство до виданя розпорядженя, щоби на будуче ще оглянднїйше (значить: острійше) поступати при іспитах вступних до першої кляси. Кромі того мінїстерство просьвіти постановило утворити 120 нових місць учительских, з котрих 30 вже в червни або липни с. р. має бути заміщених. Кілько з того припаде на Галичину і Буковину, поки-що не знати.

Проф. Берінґ, звістний з винайденя антідифтеричної сировицї, винайшов — як доносять з Берлина — подібне средство против холєри і туберкульози. Близші подробицї про то своє відкрите має проф. Берінґ оголосити вже в найблизшім часї.

„**Про скаженого пса в Тернополи** пишуть нам з того місця ще такі подробицї: „В Тернополи появив ся 24 с. м. скажений пес і покалїчив значне число людий і псів. Кидав ся з такою лютостию, що годї було боронити ся. Оден жовнїр не вспів видрапатись на лїхтарню, а пес стягнув єго і покалїчив, вискочив відтак на сани і покалїчив жида. Одній учительцї сильно здавив руку, а ідучого селянина зараз скалїчив в лице. Щастє, що дїти ще не вийшли зі школи. Богато иньших людий ще напаствував і покалїчив. Доси зголосило ся 16 до лїченя. Богато людий покалїчив з сіл і ті від'їхали до дому. Був цїлковитий брак охорони зі сторони полїциї, котра голї-руч бігала за псом. Пса убили вкінци селяни на Загробели. Тепер маґістрат вправдї видав заряджeня, але їх анї полїция анї лупій не спішать ся виконувати так як би треба в такім случаю. Богато псів волочить ся „самопасом" по містї. Заходить обава, що небавом знов появить ся скаженина між псами".

---

moi і столове, а як будуть добре повнити службу т. є. цїляти прямо в точку, розміжджувати народ сотками тисячів, то й додатки будуть і legion d' honneur удїлять... Спитайте того летючого ящура „задля чого він лютує?" Він нестеменно відповість вам одно: „Famille!" Гаразд. Ходїм, подивім ся, що за кровопийцї ті, з котрих складаєть ся та famille. Що-ж оказуєть ся? Дуже миленька дамочка Juliette і bebé, тілько й усього. І вони післали свого мужа і батька лютувати під небесами? Навіть не гадали. Подивіть на них: в той час, як летючий ящур прицїлюєть ся торпедою в спокійних городян (звичайно не в Juliette, а в Amalchen), вони, Juliette і bebé убрали ся як ляльочки, взяли парасольки і пішли на прогульку в Luxenbourg... Пройшли ся... відтак заглянули в маґазини на шапочки і на ляльки і вернули ся до дому...

Тут наступила неприємна сцена з боною через те, що у bebé від рана був червоний носик... Розумієть ся, завинила бона. Після того написали да летучого ящура лист, в котрім тілько і всього було сказано, що „ми пішли", „прийшли", „відійшли" і що „бона завинила"... І задля чого-ж він лїтає під хмарами з торпедами? Який чорт єго туда носить? Задля чого він мієчить людий?

— Famille!

Як вам воно подобаєть ся?

Тому, що властиве нїчого не говорив і не питав, то на неістнуюче питанє монї не належало відповідати... Я сидів дальше, мовчав а все таки слухав.

(Конець буде.)

Ціни збіжа і других продуктів.

Дня (17.) 29. січня 1896.

	Львів.				Чернівці			
Пшениця . .	від	7.20	до	7.40	від	7.10	до	7.20
Жито	„	6.—	„	6.40	„	6.—	„	6.10
Ячмінь	„	5.—	„	6.	„	5.50	„	5.75
Овес	„	5.20	„	5.40	„	4.90	„	5.10
Ріпак	„	8.25	„	8.75	„	8.75	„	8.75
Горох	„	5.—	„	8.—	„	7.50	„	6.—
Вика	„	4.75	„	5.—	„	.—	„	.—
Льнянка	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Біб	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Бобик . . .	„	4.75	„	5.—	„	4.90	„	.—
Конюшина черв.	„	30.—	„	40.—	„	.—	„	.—
Конюшина біла	„	40.—	„	55.—	„	27.—	„	20.—
Конюш. шведск.	„	30.—	„	38.—	„	.—	„	30.—
Кмин	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Аниж	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Кукуруза . .	„	5.20	„	5.50	„	5.—	„	5.10

Хміль 30.— до 50.— злр. за кільо у Львов і оковита за 10.000 літрів 14.--15.—.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. **20** кр. за річник, а всі **9** разом за **9** злр.

— З пересилкою почтовою **9** зр. **30** кр. —

ПРАВДА,

вістник політики, науки і письменства

виходити ме

З НОВИМ РОКОМ 1896

— раз в тиждень кождої пятниці —

в обємі одного аркуша.

Ціна в Австриї річно: 4 р., піврічно 2 р. чвертьрічно 1 р. за границею (задля значних коштів пересилки) річно 8 рубл., піврічно 4 рубл.

ВИДАНЯ ВАСИЛЯ ЛУКИЧА.

I. ЛІТЕРАТУРНІ ЗБІРНИКИ:

1. **Ватра.** — В Стрию, 1887 р. 215 стор. в 8⁰. Ціна 1 злр.
2. **Квітка.** — У Львові, 1890 р. 128 стор. в 8⁰. Ціна 30 кр.
3. **Рідний зільник.** — У Львові 1891 р. 136 стор. в 8⁰. Ціна 30 кр.
4. **Левада.** — У Львові, 1892 р. 103 стор. в 8⁰. Ціна 25 кр.
5. **Рідна стріха.** -- У Львові, 1894 р. 120 стор. в 8⁰. Ціна 25 кр.

II. ЗБОРОВІ ТВОРИ:

6. **Твори Василя Чайченка.** — (Оповідання) — У Львові, 1892 р. 207 стор. в мал. 8⁰. Ціна 80 кр.
7. **Твори Василя Чайченка** Том II. (Сонячний промінь). — У Львові, 1892 р. 174 стор. мал. 8⁰. Ціна 60 кр.
8. **Твори Василя Чайченка.** Том III. (На розпутті) — У Львові, 1892 р. 210 стор. мал. 8⁰. Ціна 80 кр.

III. ПОВІСТИ, РОМАНИ, ХРОНІКИ І ОПОВІДАНЯ.

10. **Навіжена,** пов. Нечуя-Левіцкого. — У Львові, 1891 р. 84 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
11. **Поміж ворогами,** пов. Нечуя-Левіцкого. — У Львові, 1893 р. 180 стор. мал. 8⁰. Ціна 40 кр.
12. **За громаду,** хрон. К. Т. Подоленка — У Львові, 1892 р. 94 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
13. **Художник,** пов. Т. Шевченка переклад Ол. Кониського. — У Львові, 1894 р. 101 стор. мал. 8⁰.
14. **Між народ,** пов. М. Школиченка. — У Львові 1894 р. 92 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
15. **Хо,** казка Михайла Коцюбинського — У Львові, 1894 р. 34 стор. 8⁰.
16. **Облога Буши,** пов. Мих. Старицкого. — У Львові, 1894 р. (кінчить ся друковати).
17. **Грішники,** роман-хроніка Олек. Кониського. — У Львові, 1895 р. 192 стор. мал. 8⁰. Ціна 50 кр.
18. **Пани й люди,** повість Володимира Левенка. — У Львові, 1893 р. 168 стор. мал. 8⁰. Ціна 80 кр.

IV. ДРАМИ.

19. **Лимерівна,** в 5 діях Панаса Мирного — У Львові, 1892 р. 67 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
20. **Титарівна,** в 5 діях Марка Кропивницкого. — У Львові, 1892 р. 63 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
21. **В темряві.** в 5 діях Мих. Старицкого — У Львові, 1893 р. 91 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.

V. ПІДРУЧНИКИ І ТВОРИ ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВІ.

22. **Руский правотар домовий.** Том. I. [Закон цивільний]. — У Львові, 1885 р. XVI і 432 стор. вел. 8⁰. Ціна 2 злр. 50 кр.
23. **Угорска Русь,** еї розвій і теперішний стан. — У Львові, 1887 р. 30 стор. вел. 8⁰. Ціна 15 кр.
24. **Юрий Коссован,** проба критичного розбору автобіоґ. его повістий і житеписи нап. Олек. Колесса, — У Львові. 1893 р, 99 стор. мал. 8⁰. Ціна 30 кр.
9. **Твори Карпенка-Карого.** (Мартин Боруля. Сто тисяч. Безталанна. Що було, те мохом поросло. Чабан). — У Львові, 1895 р. (кінчать ся друкувати),

Всі повисші твори можна набути в Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. академічна ч. 8 і в Книгарні Ставропигійській.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі, загально признаний **знаменитий усмирюючий лік на втиранє:** по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений домашний лік** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию лише фляшки зі знаним значком охоронним „Котвиця“, бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празі.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнійшими условями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, принимають ся.

БУКОВИНА

з новим 1896 роком почала виходити ЩОДНЯ кромі неділь і сьвят. Доси, як звістно, появляла ся наша часопись чотири рази в тиждень з недільним додатком; тепер БЕЗ ПІДВИСШЕНЯ ПЕРЕДПЛАТИ, будуть наші передплатники діставати „БУКОВИНУ“ ЩОДНЯ.

Передплата на „БУКОВИНУ“ в 1896 році виносить на цілий рік 10 зр.. на пів року 5 зр., на чверть року 2 зр., 50 кр., місячно 1 зр.

Кромі того без ніякої доплати одержать наші читателі в протягу 1896 року яко премію

ТВОРИ Ю. ФЕДЬКОВИЧА,

в котрих перший том станемо зараз друкувати, скоро тілько урядимо власну друкарню, що наступить в лютім 1896 року

Видає тов. „Руска Рада“ в Чернівцях. Відповідає за редакцию Осип Маковей. З друкарні Г. Чоппа.

